

JUSTITSMINISTERIET

Politi- og Strafferetsafdelingen

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 29. juni 2017
Kontor: Straffuldbyrdelseskontoret
Sagsbeh: Mia Schumacher
Sagsnr.: 2017-0030-5649
Dok.: 2342683

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 683 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 15. juni 2017. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Peter Kofod Poulsen (DF).

Søren Pape Poulsen

/

Lene Steen

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 3392 3340
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 683 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Vil ministeren redegøre for kriterierne for at få bevilget udgang fra afsoning i et lukket fængsel?”

Svar:

Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Direktoratet for Kriminalforsorgen, der har oplyst følgende:

”1. Nedenfor er redegjort for de generelle kriterier for udgang til besøg hos bestemte personer for indsatte i lukkede fængsler, der ikke tilhører en særlig kategori af indsatte, som f.eks. dømtede med rocker- eller bandetilknytning, terrordømte, eller livstids- og forvaringsdømte, hvor der gælder særlige regler og praksis for udgang.

2. Reglerne om udgang fremgår bl.a. af straffuldbyrdeleslovens §§ 46-50 og af Justitsministeriets bekendtgørelse nr. 1034 af 23. juni 2016 om udgang til indsatte, der udstår fængselsstraf eller forvaring i kriminalforsorgens institutioner (udgangsbekendtgørelsen).

Udgang er forudsat som et regelmæssigt led i fuldbyrdelsen af fængselsstraf. Der er således en formodning for, at indsatte under afsoning får udgang. Formodningen for udgang er dog ikke helt så stor for indsatte i lukket fængsel i forhold til indsatte i åbent fængsel, idet det forhold, der har begrundet anbringelsen i lukket fængsel, tillige indgår som et skærpende moment i vurderingen af risikoen for misbrug af udgangstilladelsen.

Det bemærkes i den forbindelse, at anbringelse i lukket fængsel bl.a. vil kunne ske, hvis straffen er på 5 år eller mere, eller hvis der er bestemte grunde til at antage, at den indsatte vil undvige fra et åbent fængsel eller vil begå strafbart eller groft disciplinært forhold eller udvise anden adfærd, der er åbenbart uforenelig med ophold i åbent fængsel. Dette fremgår af straffuldbyrdeleslovens § 22, stk. 2 og 4.

Ifølge straffuldbyrdeleslovens § 46, stk. 1, kan en indsat få tilladelse til udgang, når udgangsformålet er rimeligt begrundet i uddannelsesmæssige, arbejdsmæssige, behandlingsmæssige, familiemæssige eller andre personlige hensyn. Tilladelse til udgang forudsætter, at der ikke er bestemte grunde til at antage, at den indsatte vil misbruge udgangstilladelsen, og at hensynet til retshåndhævelsen ikke taler herimod.

Der kan som udgangspunkt kun gives tilladelse til udgang for at besøge bestemte nærstående personer. Dette fremgår af ud-

gangsbekendtgørelsens § 35, stk. 1. Ved ”nærstående personer” forstås ægtefælle eller samlever, børn, børnebørn, forældre, søskende, bedsteforældre, oldeforældre og andre personer, til hvem den indsatte har en sådan tilknytning, at denne kan sidestilles med de nævnte familieband. En indsat kan således som udgangspunkt ikke få udgang for at besøge venner og bekendte.

3. Der gælder nogle tidsmæssige betingelser for, hvornår en indsat kan få den første udgang til at besøge bestemte nærstående personer. De tidsmæssige betingelser er strengere for indsatte i lukkede fængsler i forhold til indsatte i åbne fængsler.

Indsatte, som i lukkede institutioner udstår fængselsstraf på mindre end 5 år, kan få første udgang, når en fjerdedel af straffetiden er udstået. Indsatte, som i lukkede institutioner udstår fængselsstraf på 5 år og indtil 8 år, kan også få første udgang, når en fjerdedel af straffetiden er udstået. Uledsaget udgang kan dog normalt ikke gives, før en tredjedel af straffen er udstået. Indsatte, som i lukkede institutioner udstår tidsbestemt fængselsstraf på 8 år og derover, kan som hovedregel få første udgang, når en tredjedel af straffetiden er udstået. Uledsaget udgang kan dog normalt ikke gives, før halvdelen af straffetiden er udstået.

Uanset straffens længde er det ifølge udgangsbekendtgørelsens § 37 endvidere en betingelse for at udgang kan gives, at der er forløbet 10 uger fra indsættelsen, og at den pågældende har opholdt sig 7 uger i institutionen.

Til sammenligning kan en indsat i åbent fængsel typisk få udgang efter 30 dages ophold i fængslet. Dette fremgår af udgangsbekendtgørelsens § 36.

4. Formodningen for udgang under straffuldbyrdelsen gælder ikke i samme grad i de tilfælde, hvor der skal udvises særlig forsigtighed ved misbrugsvurderingen. Det skal der bl.a., hvis den indsatte er dømt for farlig kriminalitet og ikke har været løsladt i tiden mellem dom og strafudståelse. Ved ”farlig kriminalitet” forstås f.eks. forsætlig brandstiftelse eller anden almenfarlig forbrydelse, grovere volds- eller seksualforbrydelse, berigelsesforbrydelse forbundet med vold eller trussel om vold eller i øvrigt lovovertrædelser af særlig grov eller professionel karakter.

Der skal også udvises særlig forsigtighed ved misbrugsvurderingen, hvis den indsatte under strafudståelsen er undveget eller har forsøgt herpå, eller under strafudståelsen har begået ny kriminalitet eller er udeblevet fra en tidligere udgang eller i øvrigt har misbrugt en tilladelse til udgang. Dette fremgår af straffuldbyrdelseslovens § 46, stk. 2, nr. 1-4.

Der gælder desuden en skærpet misbrugsvurdering bl.a., hvis den indsatte er afhængig af euforiserende stoffer. Dette fremgår af udgangsbekendtgørelsens § 2, stk. 1, nr. 2.

Misbrugsvurderingen baseres på den indsattes aktuelle forhold og forhold under eventuel tidligere afsoning. I denne forbindelse indgår der blandt andet oplysninger om disciplinære forseelser i institutionen, i det omfang disse kan give anledning til at formode, at der er risiko for, at den pågældende misbruger udgangen. Det gælder f.eks. misbrug af stoffer i fængslet.

Der skal i hvert enkelt tilfælde foretages en konkret afvejning af formålet med den ansøgte udgang overfor den misbrugsrisiko, der må antages at foreligge, herunder også en vurdering af, hvilken form for kriminalitet risikoen eventuelt omfatter.

Ved denne afvejning skal der tages hensyn til varigheden af den resterende opholdstid indtil forventet løsladelse. Der skal tillige tages hensyn til, om den pågældende befinder sig i en særlig risikosituation for undvigelse eller udeblivelse.

5. Tilladelse til udgang forudsætter desuden, at hensynet til retshåndhævelsen ikke taler imod udgangstilladelsen. Dette kan f.eks. være tilfældet, hvis indsatte, der er dømt for alvorlig kriminalitet, ønsker udgangstilladelse til en optræden, hvorved den pågældende i særlig grad kommer i offentlighedens søgelys, eller til bestemte steder, hvor hensynet til at beskytte den forurettede ved lovovertrædelsen klart tilsiger, at den indsatte ikke bør kunne komme på det pågældende tidspunkt. Hensynet til retshåndhævelsen kan endvidere isoleret set tale imod, at indsatte med længere straf for alvorlig kriminalitet får tilladelse til udgang før efter udståelse af en vis del af straffen. Afslag på udgang vil komme på tale i de tilfælde, hvor hensynet til retshåndhævelsen ikke kan tilgodeses ved anvendelse af særlige vilkår.

6. Tilladelse til udgang betinges af en række vilkår, bl.a. at den indsatte ikke begår ny kriminalitet under udgangen eller i øvrigt misbruger udgangen. Dette fremgår af straffuldbyrdslovens § 48, stk. 1.

Der kan herudover fastsættes særlige vilkår, der har til formål at begrænse misbrugsrisikoen og/eller at tilgodeses hensynet til retshåndhævelsen. Dette kan f.eks. være vilkår om, at den indsatte ledsages af personale fra institutionen, at den indsatte ikke opsøger eller kontakter forurettede og/eller gerningsstedet, at den indsatte tager direkte til og fra udgangsadressen og ikke under udgangen forlader denne (opholdsvilkår), samt at den indsatte ikke tager stoffer eller drikker alkohol under udgangen. Der henvises til straffuldbyrdslovens § 48, stk. 2, nr. 1

og 5 og udgangsbekendtgørelsens § 12, stk. 1, nr. 1 og 4, og stk. 2.

Der skal i visse sager indhentes en udtalelse fra den politidirektør, der har behandlet straffesagen. Det gælder bl.a. hvis den indsatte er dømt for farlig kriminalitet og ikke har været løsladt i tiden mellem dom og strafudståelse. Dette fremgår af udgangsbekendtgørelsens § 15, stk. 1, nr. 1.

7. Afgørelsen om udgang træffes efter en samlet konkret og individuel vurdering af alle sagens momenter, herunder formålet med udgangen samt risikoen for misbrug og hensynet til retshåndhævelsen, hvori indgår kriminalitetens art, straffens længde, udgangsadressens beliggenhed i forhold til gerningsstedet, om den indsatte tidligere er straffet, om den indsatte tidligere har misbrugt en udgangstilladelse, hvor langt den indsatte er i sit afsoningsforløb, hvordan afsoningen er forløbet, om den indsatte har deltaget i relevant behandling og profiteret heraf samt politiets udtalelse i sagen.

Hvis politidirektøren fraråder udgang, skal sagen forelægges for Direktoratet for Kriminalforsorgen, der træffer afgørelse i sagen. Dette fremgår af udgangsbekendtgørelsens § 8, stk. 1. Er der enighed mellem kriminalforsorgen og politidirektøren, er det kriminalforsorgsområdet, der træffer afgørelse om udgang.

Hvis direktoratet – på trods af politidirektørens negative udtalelse – meddeler den indsatte tilladelse til udgang, vil direktoratet typisk træffe afgørelse om, at udgangsforløbet startes forsigtigt op, f.eks. først med nogle ledsagede udgange og/eller uledsagede udgange uden overnatning eller med kun en overnatning, før den indsatte overgår til regelmæssig weekendudgang hver 3. uge.

Drejer det sig om indsatte, der udstår fængsel i 8 år eller længere tidsbestemt straf, skal der foreligge særlige grunde for at give udgangstilladelse trods politidirektørens indvendinger.”

Der henvises i øvrigt til Justitsministeriets besvarelse af 2. marts 2017 af spørgsmål nr. 332 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg, hvor de særlige regler og praksis for udgang til dømte med rocker- eller bandetilknytning er beskrevet i pkt. 3. Der henvises endvidere til Justitsministeriets besvarelser af 4. april 2017 af spørgsmål nr. 443 (Alm. del) og nr. 464 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg, hvori der er redegjort for henholdsvis regler og praksis for udgang til terrordømte samt regler og praksis for udgang til forvaringsdømte.